

HALDUSREFORMI INFOKIRI

RAHANDUSMINISTEERIUM

29.09.2015

Ehkki tänaseks ei ole sündinud lõplikke otsuseid kõigi haldusreformi aluseks olevate kriteeriumite kohta, on vahepeal siiski valitsuskoalitsiooni sees ning riigihalduse ministrile nõu andva ekspertkomisjoni aruteludes edasi liigutud. Infokirjas teeme vahekokkuvõtte, kuhu praeguseks on jõutud.

Mis on otsustatud?

2. juuli valitsuskabinetis otsustati kinnitada haldusreformi läbiviimise ajakava ja ühinemistoetuste kahekordistamine. Samuti toetas valitsus omavalitsusjuhtide lahkumishüvitiste suurendamist.

Ekspertkomisjonides on toimunud arutelud kriteeriumide osas, otsuseid konkreetsete ettepanekute tegemiseks valitsuskomisjonile tehtud veel ei ole.

Komisjon on kohtunud kuus korda ning kokku on lepitud reformi üldistes eesmärkides. Ekspertidega toimunud aruteludes on keskendutud võimalusele seada kriteeriumiks elanike arv.

Juulis ja augustis toimusid informeerivad ja kaasavad kohtumised enamikus maakondades maavanemate vahendusel. Septembris ja oktoobris jätkame kaasavate aruteluseminaridega maakondades.

Mida täiendati koalitsiooni esimeeste kokkuleppel?

25. augustil toimus valitsuskoalitsioonis haldusreformi arutelu, kus seni võimuleppesse kirja pandud põhimõtteid ei muudetud, kuid detailide osas täpsustused jätkuvad. Üks olulisim aruteluteema on, kuidas tugevdada omavalitsuste koostööd maakondlikul tasemel.

Valitsuse tööplaani täiendused:

- sõnastada 1. novembriks ühinemiskriteeriumid ning arvestada ka erandite tegemist seal, kus see geograafiliselt või demograafiliselt on põhjendatud.
- kahekordse liitumistoetuse maksmisel lähtuda, et liitumise tulemusel moodustuv omavalitsus vastab kokkulepitud kriteeriumitele.
- luua igasse maakonda ühendasutus, et üle anda maavalitsuste ülesanded ja tugevdada omavalitsuste koostööd nende ülesannete täitmisel.
- vaadata läbi tasandusfondi jaotamise valem. Eesmärk on vähendada töökohtade loomist ja

maksutulude kasvatamist demotiveerivat mõju. Pidada vajalikuks tasandusfondi kogumahu suurendamist

- analüüsida võimalusi, et suurendada kohalike omavalitsuste iseseisvust ja sõltumatust kehtestamaks kohalikke makse ja õigusi võtta vastu linnaosade ja külavanemate õigused ning analüüsida pealinna seaduse otstarbekust.

Edasine ajakava

Jätkub haldusreformi põhimõtete ja kriteeriumite väljatöötamine, eelnõu ettevalmistamine ja menetlemine:

- **oktoober 2015** – haldusreformi esialgse kava esitamine Vabariigi Valitsusele
- **november 2015** – sõnastatakse kriteeriumid kohalike omavalitsuste ühinemiseks.
- **veebruar 2016** – haldusreformi seaduse eelnõu heakskiitmine Vabariigi Valitsuses.
- **1. juuni 2016** – haldusreformi seaduseelnõu vastuvõtmine Riigikogus.
- **1. juuli 2016** – haldusreformi seaduse jõustumine.
- **alates 1.07.2016** algab reformi rakendamine ja ühinemiste ettevalmistamine (omaalgatuslik etapp kuni 15.10.2017 ja Vabariigi Valitsuse algatatud etapp kuni augustini 2018)

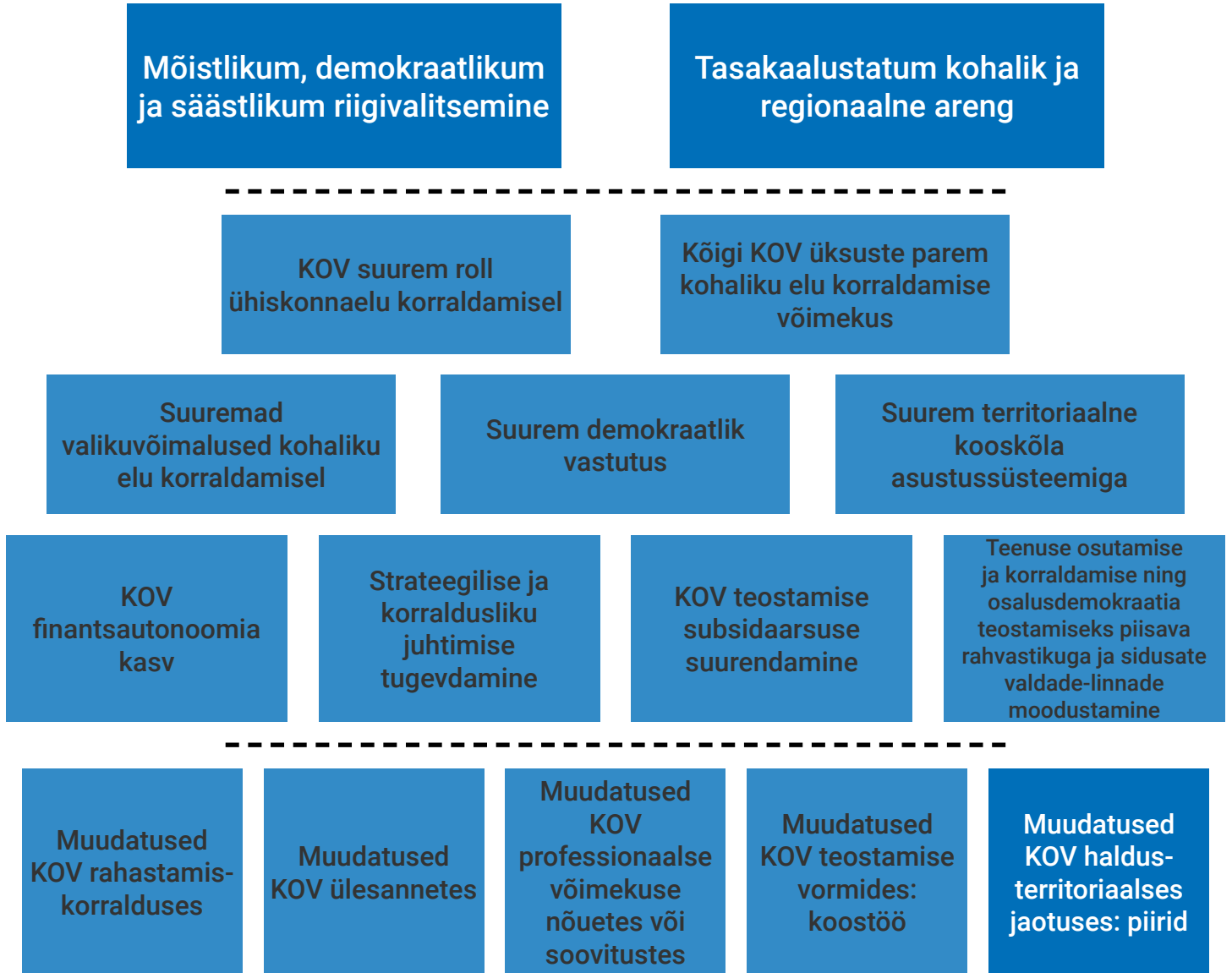

Haldusreformi eesmärgid

Riigihalduse ministrile nõu andev **ekspertkomisjon** on oma koosolekutel 29. mail, 18. juunil, 14. juulil, 10. augustil ning 11. ja 25. septembril põhjalikult arutanud haldusreformi eesmärkide, KOV tulevikumudeli, omavalitsuse miinimumsuuruse kriteeriumite ja erandite üle.

Haldusreformi eesmärkide sõnastamisel on ekspertide valdava osa heakskiidu saanud terviklik eesmärgipuu, kus kavandatavad haldusterritoriaalsed muutused on vaid üheks vahendiks oluliste sisuliste eesmärkide saavutamisel. Lisaks sisaldab haldusreformi ettevalmistamine ka muudatusi KOV rahastamiskorralduses, ülesannete täitmise korralduses ja omavalitsuste vahelise koostöö vormides ning korralduses.

KOV hindamise kriteeriumid

Ekspertkomisjoni liikmed on põhjalike arutelude järel põhimõtteliselt nõustunud ettepanekuga elanike arvu põhise miinimumsuuruse kriteeriumi seadmiseks. Seejuures nähakse võimalusi põhjendatud eranditeks.

Ekspertkomisjoni aruteludes ja erinevates ekspertarvamustes on leitud, et oluline on kriteeriumite puhul saavutada:

- kohalike omavalitsuste ülesannete täitmisel ja kvaliteetsete teenuste osutamisel ökonoomsus ja tõhusus. Oluline on tagada professionaalsele

ametnikele valitsemisvaldkonna territoriaalsest mastaabist tulenevalt piisav töökoormus. Üksikute kohalike teenuste puhul võib ökonoomseks lahenduseks olla teenuste osutamise ja selle korraldamise delegerimine kõrgemale koostöötasandile – need teenused tuleb eraldi määratleda ning luua õiguslikud regulatsioonid koostöö toimimiseks (sh koostöö piirkonnad) kogu Eesti territooriumil ja kõigi Eesti elanike huvides;

- kohalike teenuste osutamise võrgustikupõhisus, etteenuseid pakutaks elanikele kliendibaasi majanduslikke piiranguid arvesse võttes

võimalikult kodulähedaselt ja selleks sobiva tasemega teenuskeskuses; kohalikul omavalitsusel on loodud mastaabieeldused valikute tegemiseks kohaliku teenuste võrgustiku iseseisvaks kujundamiseks;

- kohaliku omavalitsuse territoriaalse jaotuse suurem kooskõla asustussüsteemiga – KOV-üksuste piirid arvestavad elanike igapäevase töö- ja õpialase rände territoriaalseid mustreid ning samuti teenuskeskuste tagamaa piiridega. KOV-üksuses on üks või erandjuhtumitel ka mitu asustussüsteemi keskus, mis toimivad piirkondlike teenuskeskustena ning loovad koos funktsionaalse tagamaaga eeldusi kohalikuks majandusarenguks (töajõud, taristu, ettevõtted, töökohad).

Erinevaid argumente kaaludes on ekspertkomisjoni liikmeteenamusjõudnud arusaamisele, et üldreeglina peaks KOV üksuse elanike arv olema tulevikus minimaalselt 5000 elaniku suurusjärgus. Võimalikud on põhjendatud väiksema rahvaarvuga erandid näiteks väikesaartel või väga hõredalt asustatud suurte vahemaadega aladel, samas on paljud eksperdid veendunud, et võimeka omavalitsuse optimaalseks suuruseks on märgatavalt suurem elanike arv kui 5000 inimest. Mõneski olulisel valdkonnas (näiteks gümnaasiumihariduse korraldamine) võib see olla pigem vähemalt 10 000-

12 000 elanikku.

Loodetavasti ühinedes ei hakata enamikus kohtades üle Eesti otsima madalaimat võimalikku ühisosa, vaid tehakse piirkonna kui terviku arengu parimad valikud. Haldusreformi abil moodustuvaid tugevamaid omavalitsusi on vaja eelkõige piirkondade endi arengule uue tõuke andmiseks.

Kaasamine

Septembrist kuni oktoobri keskpaigani toimuvad kõigis maakondades aruteluseminarid haldusreformiga seotud teemadel, kus Rahandusministeeriumi esindajad annavad ülevaate protsessi kavandamise seisust ning kõik osalejad saavad võimaluse kaasa rääkida.

20. oktoobril toimub Märjamaal ühinenud omavalitsuste kogemuste foorum, kus koos ühinenud valdade juhtidega ja ekspertidega arutame seni toimunud omavalitsuste ühinemiste häid ja mitte nii häid kogemusi, ühinemistega seotud müüte, hirme ja õnnestumisi. Teadlaste, poliitikakujundajate ja praktikutega koos ootame mõtteid ja kogemusi vahetama kõiki neid, kes lähiajal plaanivad ühinemisläbirääkimisi alustada või on neid juba alustanud.

Registreerumine hiljemalt 12.10 aadressil <http://www.fin.ee/haldusreformi-foorum>

Haldusreformi avalikud seminarid toimuvad:

- Viljandimaa – 30.09 kl 9-12.30, aadressil Vabaduse plats 6, Viljandi. Registreerumine hiljemalt 29.09 - www.cumulus.ee/viljandimaa
- Valgamaa – 30.09 kl 13.30-17 Valgamaa Maavalitsuses aadressil Kesk 12, Valga. Registreerumine hiljemalt 29.09 - www.cumulus.ee/valgamaa
- Jõgevamaa – 05.10 kl 13.30-17 Jõgeva Maavalitsuses aadressil Suur 3, Jõgeva. Registreerumine hiljemalt 01.10 - www.cumulus.ee/jogevamaa
- Võrumaa – 06.10 kl 9-12.30 Võru Kandle väikeses saalis aadressil Liiva 13, Võru. Registreerumine hiljemalt 02.10 - www.cumulus.ee/vorumaa
- Põlvamaa – 06.10 kl 13.30-17 Põlva Maavalitsuses aadressil Kesk 20, Põlva. Registreerumine hiljemalt 02.10 - www.cumulus.ee/polvamaa
- Ida-Virumaa – 07.10 kl 9-12.30 Jõhvi Vallavalitsuses aadressil Kooli 2, Jõhvi. Registreerumine hiljemalt 05.10 - www.cumulus.ee/ida_virumaa
- Lääne-Virumaa – 07.10 kl 13.30-17 hotellis Wesenbergh aadressil Tallinna 25, Rakvere. Registreerumine hiljemalt 05.10 - www.cumulus.ee/laane_virumaa
- Hiiumaa – 12.10 kl 12.30-16 Hiiu Maavalitsuses aadressil Leigri väljak 5, Kärdla. Registreerumine hiljemalt 08.10 - www.cumulus.ee/hiiumaa
- Saaremaa – 13.10 kl 9.-12.30 Arensburgi Meedla Kojas aadressil Lossi 6, Kuressaare. Registreerumine hiljemalt 11.10 - www.cumulus.ee/saaremaa
- Raplamaa – 14.10 kl 13.30-17 Rapla riigimaja II korruse saalis aadressil Tallinna mnt 14, Rapla. Registreerumine hiljemalt 12.10 - www.cumulus.ee/raplamaa

Eesti tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

